

**МІФОАРХЕТИПНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЄВРЕЙСЬКОГО
В МАЛІЙ ПРОЗІ КАТРИ ГРИНЕВИЧЕВОЇ****Семерин Х. Д.**

Магістр філології, викладачка-стажистка

ORCID ID 0000-0003-0112-7719

Національний університет «Острозька академія»

вул. Семінарська, 2, Острог, Рівненська область, 35800, Україна

khrystyna.semeryn@oa.edu.ua

У статті проаналізовано міфоархетипну репрезентацію Єврейського в малій прозі Катрі Гриневичевої, зібрану в циклах «По дорозі в Сихем» і «Непоборні». З'ясовано, що авторка зображує міфоархетипне Єврейське як Екзотичне й Орієнтальне (змішування інокультурних досвідів внаслідок незнання), як реалістичне Єврейське. Підкреслено, що поодинокі реалії співіснування українців із євреями в воєнну добу («Непоборні») мають негативну конотацію внаслідок впливу стереотипів і скрутного соціального становища. Натомість, у рецепції євангельських подій віддзеркалено імперсько-колоніальний зріз суспільства, де лапідарно змальовано імперське Римське і Єврейське колоніальне. Наголошено, що імідж Єврейського включає численні коди, тож образи рослинного і тваринного світу, мистецьких явищ, соціально-політичної реальності, релігійних і культурних об'єктів і традицій сприяють формуванню об'ємної перспективи Єврейського. Доведено, що Єврейське нерідко постає дзеркалом, у якому відображається Своє, тобто Українське.

Ключові слова: імагологія, Єврейське, міф, архетип, Біблія, апокриф.

У статті заплановано розглянути міфоархетипну реалізацію імагологічного Єврейського у малій прозі Катрі Гриневичевої як наслідок рецепції біблійного претексту.

Сьогоднішній світ хаотичний і гетерогенний, тож логоцентрична логіка з чітким відмежуванням правильного від неправильного, доброго від злого, Свого від Чужого вже давно продемонструвала свою онтологічну неспроможність пояснити, унормувати й структурувати буття. Популяризація імагології, зокрема етноімагології котра «актуалізується з надзвичайною інтенсивністю» [6, с. 175] в українських студіях, розкриває обшири для прийняття і тлумачення Іншості. За класичною тезою Дмитра Наливайка, для Свого Інше постає «способом та формою його присутності у світі» [5, с. 93], відтак дослідження Іншого є пріоритетним завданням нинішньої гуманітаристики. У працях Григорія Грабовича (1983), Мирослава Шкандрія (2009), Йоханана Петровського-Штерна, Аліси Меншій (2014), Алли Колесник (2016) та ін. досліджено різні аспекти імагологічної репрезентації Єврейського в літературі. Григорій Грабович схарактеризував три моделі представлення євреїв у літературі XIX – XX ст.: стереотипну, соціально-моральну і політично-етичну. Вважаємо, що міфоархетипну рецепцію інонаціонального у прозі перших десятиліть XX ст. варто оцінювати в сукупності двох чи всіх категорій, адже тут не може йтися про однозначне, спрямоване сюжетом трактування теми. Попри значні здобутки у вивченні Єврейського в українському літературознавстві, багато відповідних текстів досі залишаються поза науковою увагою.

Мета статті – з'ясувати особливості міфоархетипного тлумачення Єврейського в малій прозі Катрі Гриневичевої. Для цього варто вирішити такі **завдання**:

-Дослідити певні знання і стереотипи про Єврейське біблійного походження, зафіксовані у модерністській прозі за біблійними мотивами.

© Семерин Х. Д., 2019

-Визначити, які біблійні міфологеми й архетипи творчо інтерпретувала Катря Гриневичева.

-Проаналізувати імагологічне наповнення малої прози письменниці.

-Зрозуміти, як і з чого, зрештою, сконструйований імідж Єврейського під нашаруваннями міфів, архетипів та українського культурного тіла.

Методи дослідження – імагологічний (його складники – контактологічний і типологічний) і міфоархетипна критика. Оскільки працю присвячено імагологічній проблемі – іміджу Єврейського, презентованому через міфоархетипні візії біблійного тексту, то у ній застосовано комбінацію елементів цих методів для отримання повносутніх результатів.

Наукова новизна – зроблено спробу відшукати імагологічні сенси в багатомірній модерністичній прозі, створеній за біблійними мотивами і сюжетами, яку зазвичай трактують винятково як наслідок християнсько-релігійної або соціально-алегоричної рецепції Біблії.

Об'єкт дослідження – імагологічний імідж Єврейського, виражений текстуально у малій прозі перших десятиліть ХХ ст.

Предмет дослідження – творення та образи Єврейського у малій прозі Катрі Гриневичевої.

Проза Катрі Гриневичевої (1875–1947), української галицької письменниці, повсякчас цікавить наукову спільноту. Її поетику, генологію й інші аспекти аналізували Олекса Мишанич («Катря Гриневичева та її історичні повісті», 1990), Роман Горак (1990), Ольга Харлан («Творчість Катрі Гриневичевої в контексті західноукраїнської літератури першої половини ХХ століття», 1997; «Історична проза Катрі Гриневичевої», 1997; «Рецепція біблійних та апокрифічних образів у ранній творчості Катрі Гриневичевої», 1999), Володимир Антофійчук («Своєрідність трансформації євангельського сюжетно-образного матеріалу в українській літературі ХХ століття», 2002), Федір Погребенник (2004), Лариса Лебедівна («Західноукраїнська проза 20-30-х років ХХ століття: проблема неоромантизму (О. Турянський, Р. Купчинський, А. Чайковський, А. Лотоцький, К. Гриневичева)», 2008), Микола Хорошков (2011), Ірина Нечиталюк (2013) та ін. Як правило, у фокусі дослідницької уваги знаходяться аспекти історичної прози Катрі Гриневичевої. Зокрема, Лариса Лебедівна з'ясовує неоромантичні засади і флуктуаціоністську поетику. Марія Савка висвітлила екзистенційний дискурс у збірці «Непоборні», ствердивши, що «метафорична вишуканість, оригінальний необароковий стиль письменниці із нахилами до містицизму виявляє екзистенційно-християнське бачення» (2013) [7, с. 78]. У розвідці «Релігійно-містичні мотиви прози Антона Лотоцького та Катрі Гриневичевої» (2005) Лариса Лебедівна аналізує біблійний контекст в історичних повістях письменниці. На думку дослідниці, «релігійність» прози Гриневичевої «виходить за межі християнства і розглядається у площині трансцендентній/метафізичній» [3, с. 64]. Володимир Антофійчук пише про те, що «українські автори різних часів і особливо у ХХ ст. тісно пов'язують євангельські оповіді та їх аксіологію з драматичними процесами певного періоду» («Своєрідність трансформації євангельського сюжетно-образного матеріалу в українській літературі ХХ століття», 2002) [1, с. 12]. Ці й інші студії здебільшого сфокусовані на релігійно-християнському і морально-християнському тлумаченні біблійних мотивів у прозі авторки.

Притому Лариса Лебедівна підкреслює, що існують вагомні «підстави вважати її [Катрі Гриневичевої – Х. С.] твори справді модерними, які навіть у річищі неоромантичної стильової течії стоять осібно завдяки неповторному “необароковому” стилю» («Стильові особливості історичної прози Катрі Гриневичевої», 2006) [4], з чим ми погоджуємося. Певний брак літературознавчої уваги до можливостей текстуального вираження інших, зокрема етнонаціональних аспектів у модерністській прозі Гриневичевої вимагає звертання до цієї теми.

Зазначимо, що біблійний претекст осмислено у циклах малої прози Катрі Гриневичевої «По дорозі в Сихем» (1923) і «Непоборні» (1926). У новелах першої збірки, де, за словами Ірини Нечиталюк, набув філософського звучання жанр притчі [6, с. 170], маємо різні форми адаптації біблійного матеріалу на українському ґрунті. Письменниця нерідко вдається до творення апокрифічних легенд, продуктивно користуючись прийомом травестії. Апокрифічний образ Бога-хлібороба у типово патріархальному сюжеті підкреслює благословенність, богообраність хліборобської праці на тлі твердження, що українці – нація хліборобів («Господь і орачі»). Сюжет нагадує біблійну історію першого братовбивства: персонажі уподібнені до Авеля (покірний Богу невмілий хлібороб) і Каїна (самовпевнений вправний хлібороб), імпліцитно представляючи одну з варіацій архаїчної колізії. Можливість такого трактування свідчить не тільки про спробу письменниці травестіювати біблійні мотиви й образи, а й прочитати їх як культурні і духовні основи української нації. Цю обставину увиразнюють апокрифічні мотиви («Мак», «Червона коровка»), націлені залучити давньоєврейську спадщину у діалог із Українським. Тому на тлі біблійних мотивів Ісусових мандрів із учнями і життя Марії звучать мотиви материнської коліскові з уст Марії, ходьби босоніж до аптеки, фантастичної розмови з рослинами і тваринами, появи квітів зі священної крові. Ці й інші подібні деталі віддзеркалюють поняття української народної моралі, опертої на своєрідне трактування й «розширення» християнських наративів, і розкривають обставини соціального життя України. Зауважимо, що між текстом проступає фрагментарне, не завжди свідоме уявлення про Інше, зокрема Єврейське, яке потрактовано в аспектах людської долі, соціальної культури майже як Своє, неодмінно близьке.

У багатьох текстах Катрі Гриневичевої візія Єврейського схарактеризована в імперському ключі, відповідно до відомостей про римське панування у Юдеї й околицях. Щоправда, імагологічну інформацію доводиться подекуди збирати буквально «по крупинці». Діалогічні взаємини простежуємо при зображенні єврейського соціального світу, зокрема родів занять: *рибалка Петро, центурії, служебниці, левіти, римський центуріон, фарисеї, рабіни, софер, пастухи, молодий равві*. Професійний зріз відповідає імперсько-колоніальній структурі, що включає представників влади – римських військовиків, різночинне духовенство і нижні підвладні верстви: робітників, слуг. Концепти влади та владної ієрархії залишаються ключовими чинниками дотримання «порядку» у такому суспільстві. Притому реалії соціального життя значно уподібнені до відомих нам українських, що дає підстави стверджувати про безпосередню рецепцію Єврейського шляхом переосмислення його у вимірах Українського. Геопоетична мапа уявлюваного єврейського світу охоплює окордонені простори (*оливні сади Бетеляму, Юдея, сірійська земля, Сарон, Фінікія, юдейський край*) і священні локуси – місця особливого значення і сили, здебільшого пов'язані з водою або висотою гір (*Сихем, Єрусалим, Йордан, криниця Агін, Медавар, штилі Єрмона, Ліван-гора*). Очевидно, що *вигнаний Ізраїль*, тобто єврейський народ опинився поза межами Свого простору (власне, так і не знайшовши його), у *вигнанні*, саме тому його екзистенція видається неповносутньою, позбавлена антеївського зв'язку, котрий дає животворну силу. Адже в імагологічному аспекті етнонаціональна проблематика Іншості має антеїстичну основу. Саме через зв'язок із рідною землею (як ментальним, духовним простором, так і фізичною територією, ландшафтом) чи його втрату характеризують національну ідентичність народу й індивідуума.

Авторка конструює єврейський текст із численних імагологічних кодів: флористичного (*смоковиці, мигдалі, пшениця, лілія Сарону, фіги, дикий мирт, підвойя, нарді і цинамон, одр з рожаного дерева, алое, миро, червоне дерево, кедрина*), зооморфного (*малти, слонова кість, верблюди, віяло з павиних пер, вівці*), астрономічного (*сикер хельбонський, опрісноки*), коду моди (*хітон, сандалі, чорні кучері, білий виссон, «таліта»*), релігійно-процесуального (*астрагали, свято помирення, Сабат, престол Ягве*), мистецького (*маска імператора на новій драхмі, шафраново-золоті львиці*), які творять об'ємну перспективу Єврейського як

Екзотичного. У широкому сенсі ці й інші коди репрезентують геопоетичну парадигму, реконструюючи особливий простір буття Інших, місце живого втілення їхньої ідентичності. Екзотичним модусом володіють історії, у яких біблійне і фольклорне Орієнтальне веде діалог із власне Єврейським: наприклад, мотив про легендарного єврейського бідняка равві Азамата, котрий розгадав невіршувану чарівну загадку для Александра Македонського («На могилі Равві Азаматова»). Особливої екзальтації екзотика набуває в історії про біблійного царя Соломона («Цар Соломон і пчїлка»). Тут помічаємо стереотипне змішування Орієнтального як єдиного загальника Екзотичного, тобто далекого, Чужого, незвичайного (вираженого образами екзотичних рослин, спецій, тварин, звичаїв, золота і розкоші, темношкірих невільників) – і водночас сповненого таємної Мудрості, символічними носіями якої є цар Соломон і цариця Савська.

Прикметно, що Єврейське може одночасно володіти екзотичним (рельєфно орієнтальним) і реалістичним модусами («На могилі Равві Азаматова»). *Старенезний сторож кладовища, обідраний, худючий жид; жидівський злидар* – гіперболізований образ бідного і самотнього єврея. Персонаж намагається відшукати сакральну основу власної ідентичності у «славетному минулому» нації. Якорем його пошуків є компенсація убогої реальності посередництвом уяви, котра малює перемогу особистості, розуму над силою – як магичною (трансцендентною), так і земною (царською). Попри те, контекст експлікує складнішу проблему колоніальної свідомості: розуміння, що лише особлива здатність робити неможливе може долею щасливого випадку допомогти людині з «нижчих» верств здобути прихильність ув очах патріархального правителя. У цьому світлі Єврейське реалізується у кількох імагологічних вимірах, тісно зрощених між собою: побутовому (*Поститав, обмиваючи руки після якоїсь марної їди*), релігійному (*Мойсєєвий декалог, равві Азамат, престол Ягве, «гафтара»*), мистецькому (*пестрі малюнки на ставниках, шафраново-золоті львиці, руки, показуючі якусь далеку точку у синяві неба*), етнічному (*вигнаний Ізраїль, юдейський край*). Крім Орієнтального, Єврейське колоніальне зафіксовано й у контексті імперського Римського («Мисалехова стріча»). Лапідарна характеристика фокусує читачку увагу на проявах імперської переваги римлян: силової, фінансової, соціально-культурної (*мідяний диск римлянина, маска імператора на новій драхмі, астрагали*).

В окремих оповіданнях збірок оповідань «Непоборні», написаних під враженнями Першої світової війни, міфоархетипні компоненти Єврейського мають узагальнювально-символічне значення. Марія Савка зазначає, що в ній Катря Гриневичева «задекларувала екзистенційно-християнський націєтворчий дискурс», де «через свободу вибору добра і зла людина проходить цю хресну “доленосну” дорогу життя» [8, с. 81]. Ідейно-тематичний кістяк циклу – алегоричне перенесення блукань єврейства і Христових страждань на новочасні страждання українського народу, тобто в імагологічному вимірі Єврейське й Українське вступають у діалог на міфоархетипному рівні. Якщо судити за моделлю імагологічних узаємин «тяжіння/відштовхування», запропонованою Луїзою Оляндер в розвідці «Форми вияву імагологічних процесів у суспільстві й у літературі та способи їх відображення у творах письменників» [7], то в малій прозі Катрі Гриневичевої заактуалізовано модус тяжіння до Іншого. Спільність змісту з біблійно-єврейською історією (зокрема, християнсько-релігійний аспект) існує і на наративному рівні: в загальній побудові й окремих назвах знаходимо перегуки з наративом «страстей Христових» («Розп'яття», «Спомини», «Пасха красна», «Під чужим небом» тощо). Багата релігійна символіка підкреслює паралелізм української і єврейської долі. До прикладу, типовий мотив сакрального відновлення (воскресіння) в оповіданнях «Пасха красна» і «В кітях туги» різко контрастує з обставинами концтабірного життя, незважаючи на які люди прагнуть зберегти власні етнорелігійні традиції. Назва нарису «З книг вигнаного народу» пов'язана з уявленням про єврейський народ як світових вигнанців і, разом із цим, окреслює становище українського народу в воєнні десятиліття – тих, хто

опинився у вигнанні на чужині, у концтаборах і в таборах для інтернованих. Модус оповідання «Розп'яття» – виразно єврейський, обумовлений біблійною історією Христа, до якої імпліцитно апелює авторка. Через призму архетипу розп'яття зображено сцену масового похорону загиблих від голоду і хвороб українців, у світлі чого індивідуальні страждання набувають універсального, загальнолюдського масштабу.

Поодинокі деталі відтворюють реалії єврейського світу, стаючи доказами тіснішої комунікації українського і єврейського народів. У прозі Катрі Гриневичевої цей реальний досвід не видається позитивним, оскільки сприйняття Єврейського обумовлене стереотипами. Саме тому, послуговуючись контроверсійним галицьким етнонімом, авторка зауважує стереотипи про торгівлю, співпрацю з владою, пильний нагляд за підлеглими як типові риси єврейської людини (*Панові руку подають, жида сідати просять, а ти, хлопе, стій у порога, ва-руй*).

Висновки

Отже, імідж Єврейського посідає помітне місце в художній структурі малої прози Катрі Гриневичевої. Здебільшого Єврейське змодельовано як схоже чи ідентичне до Свого, зокрема в наративному, діяльнісному, аксіологічному аспектах. Саме тому скурпульозні екзотичні деталі – це не тільки засоби відтворення культурного колориту, а й маркери Іншості, віддзеркалення панівних стереотипів і уявлень про те, чим відрізняються *їхне* від *нашого*, конкретно Єврейське від Українського. Попри те, авторка генерує й інші моделі Єврейського у збірках «По дорозі в Сихем» і «Непоборні». Тут Єврейське також постає як Екзотичне Орієнтальне, реалістичне Єврейське (нерідко сфокусоване на стереотипах). У збірці «По дорозі в Сихем» найповніше виражено імагологічне Єврейське у міфоархетипному ключі. Тут Єврейське постає як (майже) Українське, адже єврейські етнонаціональні й культурні деталі, почерпнуті з Біблії, шляхом переосмислення стають віддзеркаленням Свого. Події євангельського (власне імперсько-римського) періоду інтерпретовані через призму імперсько-колоніальної структури суспільного життя. Окремі реалістичні деталі єврейсько-українських зустрічей не видаються позитивними з огляду на суспільні стереотипи в перші десятиліття ХХ ст. В іміджі Єврейського зреалізовано численні коди: геопоетичний, флористичний, зооморфний, мистецький, релігійний та інші. Поза тим, у малій прозі письменниці Єврейське та Українське повсякчас вступають у продуктивний діалог, проявляючи грані одне одного у взаємодії (наприклад, шляхом творення апокрифів, травестіювання біблійних постатей). Вигнання, пошук землі обітваної, колоніальне становище є спільними модусами, що характеризують складне буття обох народів. Відтак Єврейське є Іншим і водночас дзеркалом Свого, у якому чіткіше проступають контури Українського.

МИФОАРХЕТИПИЧЕСКАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ЕВРЕЙСКОГО В МАЛОЙ ПРОЗЕ КАТРИ ГРИНЕВИЧЕВОЙ

Семерин К. Д.

Магистр филологии, преподавательница-стажистка

ORCID ID 0000-0003-0112-7719

Национальный университет «Острожская академия»

ул. Семинарская, 2, Острог, Ровенская область, 35800, Украина

khrystyna.semeryn@oa.edu.ua

В статье анализируются мифологическая и архетипическая репрезентация Еврейского в малой прозе Катри Гриневичевой, собранной в циклах «По пути в Сихем» и «Непреодолимые». Выяснено, что писательница изображает мифо-архетипическое Еврейское как Экзотическое и Ориентальное (смешивание инокультурных опытов вследствие незнания), как реалистичное Еврейское. Подчеркнуто, что единичные реалии сосуществования украинцев с евреями во время войны («Непреодолимые»)

имеют отрицательную коннотацию вследствие воздействия стереотипов и трудного социального положения обеих наций. Также в рецепции евангельских событий отражено имперско-колониальной срез общества, где лапидарно изображены имперское Римское и Еврейское колониальное. Отмечено, что имидж Еврейского вмещает многочисленные коды, поэтому образы растительного и животного мира, художественных явлений, социально-политической реальности, религиозных и культурных объектов и традиций способствуют формированию объемной перспективы Еврейского. В итоге исследования утверждается, что Еврейское в большинстве случаев является зеркалом, в котором четче отражается Свое, то есть Украинское.

Ключевые слова: имагология, Еврейское, миф, архетип, Библия, апокриф.

MYTHOLOGICAL AND ARCHETYPAL REPRESENTATION OF JEWISH IMAGE IN KATRIA GRYNEVUCHEWA'S SHORT STORIES

Semeryn K. D.

Master of Philology, Teacher Trainee

ORCID ID 0000-0003-0112-7719

National University of Ostroh Academy

2 Seminarska St., Ostroh, Rivne region, 35800, Ukraine

khrystyna.semeryn@oa.edu.ua

There the mythological and archetypal representation of the Jewish in short prose of Katria Grynevychewa collected in the cycles "On the Road to Shechem" and "The Unconquered," is analyzed. It is revealed the writer portrays the Jewish as Exotic and Oriental, which is the result of mixing of intercultural experiences because of its ignorance) and as the realistic Jewish. It is emphasized that the rare realities of the coexistence of Ukrainians with Jews during the war ("The Unconquered") bear a negative connotation due to the influence of stereotypes and the difficult social situation. The reception of evangelical events reflects the imperial-colonial cut of society, where the imperial Roman and the Jewish colonial are depicted lapidary. The Jewish Image contains numerous codes, therefore, floristic and zoomorphic images, as well as artistic phenomena, socio-political realities, religious and cultural objects, and traditions contribute to the formation of the multidimensional prospect of the Jewish. As the result of the research, the author states that the Jewish often appears as a mirror in which the Own, that is Ukrainian, is displayed in the Katria Grynevychewa's texts.

Keywords: Imagology, Jewish, myth, archetype, Bible, apocrypha.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антофійчук В. Своєрідність трансформації евангельського сюжетно-образного матеріалу в українській літературі ХХ століття : автореф. дис ... д-ра філол. наук: 10.01.01 / Володимир Іванович Антофійчук. – Київ : Б.в., 2002. – 36 с.
2. Гриневичева К. Непоборні: Повісті, оповідання, новели. – Львів: Каменяр, 2004. – 359 с.
3. Лебедівна Л. Релігійно-містичні мотиви прози Антона Лотоцького та Катрі Гриневичевої // Дивослово. – 2005. – № 9. – С. 62–65.
4. Лебедівна Л. Сильові особливості історичної прози Катрі Гриневичевої / Л. Лебедівна // Слово і час. – 2006. – № 11. – С. 30–37.
5. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістики / Дмитро Наливайко. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 347 с.
6. Нечиталюк І. Формально-змістові модифікації малої прози кінця ХІХ – початку ХХ століття / І. В. Нечиталюк // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського

- національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія. – 2013. – Вип. 26. – С. 165–171.
7. Оляндер Л. Форми вияву імагологічних процесів у суспільстві й літературі та способи їх відображення у творах письменників // Волинь філологічна: текст і контекст. Імагологічні виміри національної літератури : зб. наук. пр. / Волин. нац. ун-т. ім. Лесі Українки, Ін-т філол. та журналістики ; упоряд. : Л. К. Оляндер, Т. П. Левчук. Луцьк, Вип. 12. – С. 175–182.
 8. Савка М. Екзистенційний дискурс творчості Катрі Гриневичевої: (за збіркою оповідань “Непоборні”) / М. Савка // Слово і час. – 2013. – № 7. – С. 77–82.

REFERENCES

1. Antofiiichuk V. *The Peculiarity of the Transformation of the Evangelical Storyline and Figurative Material in the Ukrainian Literature of the XX Century*: avtoref. dys ... d-ra filol. nauk: 10.01.01 / Volodymyr Ivanovych Antofiiichuk. Kyiv : B.v., 2002. 36 p.
2. Grynevychycheva K. *The Unconquered: Tales, Short Stories, Novellas*. Lviv: Kameniar, 2004. 359 p.
3. Lebedivna L. “Religious and Mystical Motifs of Prose by Anton Lototskyi and Katria Hrynevychycheva.” *Dyvoslovo*, 2005, № 9, pp. 62–65.
4. Lebedivna L. “Stylistic Features of the Historical Prose by Katria Grynevychycheva.” *Slovo i chas*, 2006, № 11, pp. 30–37.
5. Nechytaliuk I. “Formal and Content Modifications of the Short Prose of the Late Nineteenth And Early Twentieth Centuries.” *Naukovyi visnyk kafedry YuNESKO Kyivskoho natsionalnoho linhvistychnoho universytetu. Filolohiia, pedahohika, psykholohiia*, 2013, Vyp. 26, pp. 165–171.
6. Oliander L. “Forms of Manifestation of Imagological Processes in the Society and Literature, and Ways of Their Reflection in Writings.” *Volyn filolohichna: tekst i kontekst. Imaholohichni vymiry natsionalnoi literatury : zb. nauk. pr.* Lutsk, Vyp. 12, pp. 175–182.
7. Savka M. “Existential Discourse of Creativity by Katria Grynevychycheva (Based on the Collection of Short Stories “The Unconquered”).” *Slovo i chas*, 2013, № 7, pp. 77–82.

Надійшла до редакції 21 березня 2019 р.